

» justitiæ Dei non sunt subjecti¹. » Dei quippe dixit justitiam, quæ homini ex Deo est; suam vero, quam putant sibi sufficere ad facienda mandata sine adjutorio et dono ejus, qui Legem dedit. His autem similes sunt, qui cum profiteantur se esse Christianos, ipsi gratiæ Christi sic adversantur, ut se humanis viribus divina existiment implere mandata; ac sic etiam ipsi ignorantes Dei justitiam, et suam volentes constituere, justitiæ Dei non sunt subjecti, et non quidem nomine, sed tamen errore judaizant. Hoc genus hominum capita sibi inveniunt Pelagium et Coelestium, impietatis hujus assertores acerrimos. Qui recenti judicio Dei per diligentes et fideles servos ejus etiam catholica communione privati sunt, et propter cor impœnitens adhuc in sua damnatione persistunt.

VIII. Quisquis ab isto carnali et animali, atque ideo non immerito reprehensibili atque damnabili judaismo esse quærit alienus, non solum veteres illas observationes a se facere debet alienas, quæ jam revelato Testamento Novo, postea quam venerunt ea, quæ per illas significabantur esse futura, procul dubio esse necessariæ destiterunt, ut non judicetur in cibo et potu, et in parte diei festi et neomeniæ et sabbatorum, quod est umbra futurorum²: verumetiam illa, quæ in Lege ita præcepta sunt, ut valeant ad informandos mores fidelium, (id est, ut abnegantes impietatem, et sæculares cupiditates³, temperanter et juste et pie vivamus in hoc sæculo, unde est etiam hoc quod ex Lege maxime commendandum elegit Apostolus, « Non concupisces⁴, » et quæcumque de Deo et proximo diligendo sine ullis figuris sacramentorum præcipiuntur in lege, in quibus duobus præceptis

¹ Rom. x, 3. — ² Coloss. ii, 16. — ³ Tit. ii, 12. — ⁴ Rom. vii, 7, et Exod. xx, 13.

etiam ipse Dominus Christus dicit totam Legem Prophetasque pendere¹,) sic accipit, sic amplectitur, sic observanda esse non dubitat, ut quidquid in eis proficit, non sibi tribuat, sed gratiæ Dei per Jesum Christum Dominum nostrum.

IX. Verumtamen cum quisque isto modo fuerit verus germanusque Christianus, utrum etiam Judæus aut Israëlita dicendus sit, merito quæritur. Quod quidem si non carne, sed spiritu hoc esse intelligitur, non debet ipsum nomen sibi in consuetudine sermonis imponere, sed spiritali intelligentia retinere, ne propter ambiguitatem vocabuli, quam non discernit quotidiana locutio, illud profiteri videatur, quod est inimicum nomini Christiano. Hanc autem quæstionem, id est, utrum qui Christianus est, etiam Judæus vel Israëlita possit intelligi, idem beatus nobis aperit et dissolvit Apostolus, ubi dicit, « Circumcisio quidem prodest, si Legem custodias. » Si autem prævaricator Legis sis, circumcisio tua præputium facta est. Si igitur præputium justitias Legis custodiat, nonne præputium ejus in circumcisionem reputabitur, et judicabit, quod ex natura est, præputium Legem perficiens, te qui per litteram et circumcisionem prævaricator legis es? Non enim qui in manifesto Judæus est, neque quæ in manifesto in carne est circumcisio, sed qui in abscondito Judæus est, et circumcisio cordis, quæ spiritu est non littera, cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo est². » Cum igitur audiamus Apostolum Christi commendantem nobis Judæum in abscondito, non carnis circumcisione, sed cordis, et spiritu non littera, quis et iste; nisi Christianus?

X. Sic itaque sumus Judæi, non carnaliter sed spiri-

¹ Matth. xxii, 40. — ² Rom. ii, 25.

taliter, quemadmodum sumus semen Abrahæ, non secundum carnem, sicut illi qui de ipso nomine carnali superbia gloriantur, sed secundum spiritum fidei, quod non illi. Scimus enim nos fuisse promissos, quando ei dixit Deus, « Patrem multarum gentium posui te¹, » Et quam multa de hac re dicat Apostolus, novimus. « Dicitur enim, inquit, quoniam deputata est Abrahæ fides ad justitiam. Quomodo ergo deputata est, cum in circumcissione esset, an cum esset in præputio? Non in circumcissione, sed in præputio. Et signum accepit circumcissionis; signaculum justitiæ fidei, quæ est in præputio, ut sit pater omnium credentium per præputium, ut deputetur et illis ad justitiam, ut sit pater circumcissionis, non iis solum qui ex circumcissione sunt, sed et iis qui sequuntur vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abraham. » Et paulo post, « Ideo, inquit, ex fide, ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini, non ei tantum quod ex Lege est; sed et ei, quod ex fide est Abraham, qui est pater omnium nostrum, sicut scriptum est, Quia patrem multarum gentium posui te². » Item ad Galatas, « Sicut Abraham, inquit, credidit Deo, et deputatum est illi ad justitiam. Intelligite ergo, quoniam qui ex fide hi sunt filii Abraham. Providens autem Scriptura, quia ex fide justificat gentes Deus, prænuñtiavit Abrahæ, Quia benedicentur in te omnes gentes; ita ut qui ex fide sunt, benedicantur cum fideli Abraham³. » Jam aliquanto post in eadem Epistola, « Fratres, inquit, secundum hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo irritum facit aut superordinat: Abrahæ dictæ sunt promissiones et semini ejus. Non dicit; Et seminibus, tanquam in multis; sed tanquam in uno,

¹ Gen. xvii, 4. — ² Rom. iv, 5-8. — ³ Galat. ii, 6.

» Et semini tuo, quod est Christus. » Item paulo post, « Omnes enim vos, inquit, unum estis in Christo Jesu; » si autem vos estis Christi, ergo Abrahæ semen estis, » secundum promissionem hæredes¹. »

XI. Secundum istum ergo intellectum Apostolicum inveniuntur Judæi, qui Christiani non sunt, cum ex carne Abrahæ originem ducant, non esse filii Abrahæ. Cum enim dicit, « Intelligite ergo, quoniam qui ex fide, » hi sunt filii Abrahæ; » profecto significat eos, qui ex fide non sunt, non esse filios Abrahæ. Ac per hoc, nisi Judæis eo modo sit pater Abraham quomodo est nobis, quid eis prodest, quod de carne ejus exorti sunt, et nomen sine virtute tenuerunt? Cum autem ad Christum transeunt, et incipiunt esse ex fide filii Abrahæ, tunc erunt Judæi, non in manifesto, sed in abscondito circumcissione cordis; spiritu, non littera; quorum laus non sit ex hominibus, sed ex Deo. Ab hac autem fide alienati, in ramis fractis deputabuntur ex illa olea, in cujus radicem idem dicit Apostolus inseri oleastrum, id est, gentes; quod utique non fit per carnem, sed per fidem; neque per Legem, sed per gratiam; nec per litteram, sed per spiritum; neque carnis circumcissione, sed cordis; nec in manifesto, sed in abscondito; nec laude ex hominibus, sed ex Deo: ut sit unusquisque Christianus, sicut non carnalis, sed spiritalis Abrahæ filius, ita non carnalis, sed spiritalis Judæus, nec carnalis, sed spiritalis Israëlita. Nam et de isto nomine sic Apostolus loquitur, « Non enim omnes qui ex Israël, » hi sunt Israël: neque qui sunt semen Abraham, omnes filii; sed in Isaac vocabitur tibi semen; hoc est, » non ii qui filii carnis, hi filii Dei, sed filii promissionis » deputantur in semen². » Nonne mirabilia magna sunt

¹ Galat. ii, 15-28. — ² Rom. x, 6.

ista; profundumque mysterium, ut multi ex Israël nati, non sint Israël, et multi non sint filii, cum sint semen Abrahæ? Quomodo enim non sunt, quomodo nos sumus, nisi quia non sunt filii promissionis ad Christi gratiam pertinentes, sed filii carnis nomen inane gestantes? Ac per hoc nec illi sunt Israël, sicut sumus nos; nec nos sumus Israël, sicut sunt illi. Nos enim sumus secundum spiritalem regenerationem, illi secundum carnalem generationem.

XII. Intuendum est quippe ad discernendum, alium esse Israël qui propter carnem nomen accepit, alium vero qui propter spiritum, rem, quæ illo nomine significatur, obtinuit. Numquid enim ex Agar ancilla Saræ nati sunt Israëlita? Nonne Ismaël ex illa natus est; et non Israëlitarum, sed Ismaëliitarum gentem suo semine propagavit? De Sara namque venit Israël per Isaac, qui ex promissione natus est Abrahæ. Tamen cum secundum propaginem carnis se ita res habeat, venit ad intellectum spiritalem, et inveniuntur ad Saram non pertinere carnales Israëlita, qui ex illa carnis originem ducunt, et pertinere ad eam potius Christiani, qui non secundum Ismaël filii sunt carnis, sed secundum Isaac filii sunt promissionis, non ad ipsius Isaac carnale semen, sed ad spiritale mysterium pertinentes. Ita quippe ad Galatas Apostolus loquitur, « Dicite mihi, sub Lege esse volentes, » Legem non audistis? Scriptum est enim quod Abraham » duos filios habuit, unum de ancilla, et unum de libera. » Sed ille quidem qui de ancilla, secundum carnem natus » est: qui autem de libera, per repromissionem; quæ » sunt in allegoria. Hæc enim sunt duo Testamenta. » Unum quidem a monte Sina, in servitute generans, » quod est Agar. Sina enim mons est in Arabia, qui con- » junctus est huic, quæ nunc est Jerusalem, et servit

» cum filiis suis. Quæ autem sursum est Jerusalem, libera » est, quæ est mater nostra. Scriptum est enim, Lætare » sterilis quæ non paris, erumpe et exclama quæ non » parturis; quia multi filii desertæ magis quam ejus quæ » habet virum. Nos autem fratres secundum Isaac, pro- » missionis filii sumus. Sed sicut tunc, qui secundum » carnem natus fuerat, persequabatur eum qui secun- » dum spiritum, ita et nunc. Sed quid dicit Scriptura? » Ejice ancillam et filium ejus, non enim hæres erit filius » ancillæ cum filio liberæ. Nos autem fratres non sumus » ancillæ filii, sed liberæ; qua libertate Christus nos » liberavit¹. »

XIII. Ecce secundum istam spiritalem atque apostolicam intelligentiam nos potius pertinemus ad liberam Saram, qui ex illa nullam carnis propaginem trahimus. Judæi autem, qui ex illa carnis propaginem trahunt, ad Agar potius ancillam pertinere monstrantur, de qua carnis propagationem non trahunt. In nepotibus etiam Abrahæ et Saræ, id est, filiis Isaac et Rebeccæ, illis geminis Esau et Jacob, qui postea vocatus est Israël, hoc ipsum magnum et profundum mysterium reperitur. De quo idem Apostolus loquens, cum per Isaac promissionis filios commemorasset ad Christi gratiam pertinentes, « Non solum autem, inquit, sed et Rebecca ex uno con- » cubitu habens Isaac patris nostri. Nondum enim natis, » nec qui egerint aliquid boni aut mali, ut secundum » electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, » sed ex vocante dictum est ei, Quia major serviet mi- » nori; sicut scriptum est, Jacob dilexi, Esau autem » odio habui². » Hæc certe doctrina apostolica atque catholica satis evidenter indicat nobis, secundum originem carnis ad Saram Judæos, id est, Israëlitas; ad Agar

¹ Gal. iv, 21, ex Gen. xvi, 15, et xxi, 2. — ² Rom. ix, 10, et Mal. i, 2, 3.

vero Ismaëlitas pertinere : secundum autem mysterium spiritus ad Saram Christianos, ad Agar Judæos. Item secundum originem carnis ad Esaü, qui dictus est etiam Edom, gentem Idumæorum; ad Jacob autem, qui dictus est etiam Israël, gentem Judæorum. Porro secundum mysterium spiritus, ad Esaü Judæos, ad Israël pertinere Christianos. Ita quippe impletur quod scriptum est, « Major serviet minori¹, » id est, prior natus populus Judæorum posteriori nato populo Christianorum. Ecce quemadmodum sumus Israël adoptione divina, non humana cognatione gloriantes; nec in manifesto, sed in occulto; nec littera, sed spiritu; nec carnis, sed cordis circumcissione Judæi.

XIV. Quæ cum ita se habeant, non tamen debemus consuetudinem sermonis humani inepta loquacitate confundere; et in rebus discernendis frequentata vocabula perturbata significatione miscere, ut eos, qui Christiani sunt, et appellatione usitatissima Christiani vocantur, inusitato vocabulo aliquis affectet appellare Judæos; vel cum sit ipse voceturque Christianus, Israëlita potius nomine delectetur; et quod in mysterio debet semper intelligere, parcius autem ore proferre, hoc in quotidiana loquendi consuetudine magis eligat frequentare inepta insolentia, et; si dici potest, imperita scientia. Numquid enim Apostoli, per quos ea didicimus, ista nesciebant, quomodo nos potius simus semen Abrahamæ secundum Isaac promissionis hæredes, et Judæi spiritu, non littera, cordis circumcissione, non carnis, et non secundum carnem Israël, sed Israël Dei? Sciebant utique ista multo sapientius certiusque quam nos; et tamen in loquendi consuetudine Judæos et Israëlitas eos appellabant, qui

¹ Gen. xxv, 23.

secundum carnem de Abrahamæ stirpe venientes, ab omnibus vocitabantur hoc nomine.

XV. « Judæi signa petunt, ait apostolus Paulus, et » Græci sapientiam quærunt : nos autem prædicamus » Christum crucifixum, Judæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam : ipsis autem vocatis Judæis et » Græcis, Christum Dei virtutem et Dei sapientiam¹. » Quos dixit Græcos, hos etiam gentium nomine significavit, eo quod hæc lingua maxime excellit in gentibus. Judæos tamen ipsos vocavit, quos omnes hoc nomine appellant. Nam si Christiani ipsi sunt Judæi, Christianis est ergo scandalum Christus crucifixus, de quo dictum est : « Judæis quidem scandalum. » Quis hoc nisi insanissimus sentiat? Item dicit : « Sine offensione estote Judæis et Græcis et Ecclesiæ Dei². » Quomodo ista distingueret, si et Ecclesiam Dei in quotidiana loquendi consuetudine Judæos appellare deberet? Item ait : « Quos » et vocavit nos, non solum ex Judæis, sed etiam ex » gentibus³. » Quomodo vocavit ex Judæis, si potius ex non Judæis vocavit, ut essent Judæi? Item de Israëlitis : « Quid ergo dicemus, inquit? Quia gentes quæ non » tabantur justitiam, apprehenderunt justitiam, justitiam » autem quæ ex fide est : Israël autem persequens legem » justitiæ, in legem justitiæ non pervenit. Quare? Quia » non ex fide, sed quasi ex operibus. Offenderunt enim in » lapidem offensionis⁴. Item Ad Israël autem quid dicit? Tota die extendi manus meas ad populum non » credentem et contradicentem⁵. » Et secutus adjungit : « Dico ergo, Numquid repulit Deus plebem suam? absit. » Nam et ego Israëlita sum, ex semine Abrahamæ de tribu » Benjamin. Non repulit Deus plebem suam, quam præ-

¹ I Cor. xi, 22. — ² Id. x, 32. — ³ Rom. ix, 24. — ⁴ Ibid. 30. — ⁵ Id. x, 21.

» civit¹. » Quomodo hic appellavit Apostolus Israël non credentem et contradicentem, si Christiani sunt Israël vel quomodo se appellavit Israëlitam? Numquid ex eo quod Christianus factus erat? non utique; sed ex eo quod secundum carnem fuerat ex semine Abraham, de tribu Benjamin; quod non sumus nos secundum carnem, quamvis secundum fidem simus semen Abraham; ac per hoc et Israël. Sed aliud est quod agnoscit altioris intelligentia sacramenti, aliud quod exposcit quotidiana consuetudine vocabuli.

XVI. Denique Aptus iste nescio quis, de quo scripsisti, quod doceat judaizare Christianos, eo modo se sicut in sinuavit sanctitas tua, Judæum et Israëlitam vocat, ut ab escis prohibeat, a quibus pro temporis illius congruentia Lex per sanctum famulum Dei Moysen data prohibebat, et cæteras illius temporis observationes, jam nunc apud Christianos abolitas remotasque, persuadeat, quas umbras futurorum appellat Apostolus, ut et prophetia in illis intelligatur, et eorum observatio jam evacuata monstretur²: unde apparet quare se iste Aptus velit Israëlitam Judæumque vocitari, non spiritaliter, sed omnino carnaliter. Nos autem nec illius observationibus, quæ Novo Testamento revelato evacuatae sunt, tenemur obstricti, et præcepta Legis, huic etiam temporis necessaria, qualia sunt: « Non adulterabis, Non homicidium facies, Non concupisces³, » et si quod est aliud mandatum, quod in hoc sermone recapitulatur: « Diliges » proximum tuum tanquam te ipsum⁴; » non viribus humanis, quasi nostram constituentibus justitiam, sed gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum, in ea justitia, quæ nobis ab illo est, observanda esse didicimus et docemus. Nec tamen ideo nos negamus semen Abraham,

¹ Rom. xi, 1. — ² Coloss. ii, 17. — ³ Exod. xx, 13. — ⁴ Luc. x, 27.

quibus dicit Apostolus: « Vos ergo Abrahamæ semen estis¹: » aut Judæos in abscondito, de quibus idem dicit: « Non enim qui in manifesto Judæus est, neque quæ » in manifesto in carne est circumcisio: sed qui in abscondito Judæus est, et circumcisio cordis, quæ est spiritu, » non littera, cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo » est²: » aut Israëlitas spirituales, ad eum scilicet pertinentes cui minori prædictum est servitutum esse majorem. Sed hæc vocabula nobis non indecenter imponimus, eaque myseriorum intelligentia continemus, non verborum insolentia ventilamus.

EPISTOLA CXCVII³.

Domino beatissimo HESYCHIO (7), AUGUSTINUS.

Augustinus Hesychio Salonitano episcopo, de die supremo mundi non inquirendo, deque Hebdomadibus Danielis.

I. AD sanctitatem tuam filio tuo compresbytero nostro remeante Cornuto, per quem litteras tuæ venerationis accepi, quibus exiguitatem meam visitare dignatus es, tandem rescripta persolvo, et debitum resalutationis obsequium multum me commendans acceptissimis Domino precibus tuis, Domine beatissime frater. De prophetis autem dictis sive prædictis, de quibus voluisti, ut aliquid scriberem, melius mihi visum est sancti Hieronymi hominis doctissimi expositiones eorundem verborum (ne

¹ Galat. iii, 29. — ² Rom. ii, 28. — ³ Alias lxxviii. quæ autem 197 erat, nunc in Appendice Benedict. est 16. — Scripta videtur sub finem an. 418 aut init. 419.